

31.1.2013

Offentlig

Rutiner för kapitalbedömning

31.1.2013

Offentlig

Innehåll

1 Inledning.....	3
2 Syfte	4
3 Lagstiftningsgrund för kapitalutvärdering och bedömning av processen inom finanssektorn.....	5
4 Beskrivning av intern kapitalutvärdering i företag under tillsyn	6
5 Delområden i Finansinspektionens bedömning av kapitalutvärdering	8
5.1 Beaktande av strategin för Finansinspektionen	8
5.2 Sektorer som omfattas av bedömning	8
5.3 Omfattning av den affärsverksamhet som utvärderas	8
5.4 Omfattning av de risker som utvärderas.....	8
5.5 Utvärdering av riskpositioner och riskhantering	9
5.6 Beaktande av Finansinspektionens tillsynsobservationer	10
5.7 Användning av en numerisk bedömningskala.....	10
5.8 Användning av viktcoefficienter	10
6 Beaktande av stresstest i bedömning av den interna kapitalutvärderingsprocessen	11
6.1 Företagets egna stresstester.....	11
6.2 Stresstest utformade av Finansinspektionen	11
7 Bedömning av riskposition och kapitalkrav	12
7.1 Minimikapital	12
7.2 Minimikapitalkrav.....	12
7.3 Företagets egen bedömning av kapitalkravet	12
7.4 Beaktande av diversifieringseffekter som företag under tillsyn har presenterat	13
7.5 Affärsrisk och strategisk risk.....	13
7.6 Bildande av en samlad bedömning	14
7.7 Högre kapitaltäckningskrav	16
7.8 Bedömning av konglomerat.....	16
Bilaga 1. Huvudpunkter i bedömning av den interna kapitalutvärderingsprocessen	18
Bilaga 2. Bedömningskala och förklaringar som tillämpas av Finansinspektionen.....	19

31.1.2013

Offentlig

1 Inledning

En förutsättning för att Finansinspektionens tillsynsobjekt ska kunna bedriva en stabil verksamhet är att deras kapitalutvärderingsprocesser är ordnade på ett tillförlitligt sätt. En grundläggande utgångspunkt för tillsynsobjektens verksamhet är således att kapitalutvärderingsprocessen är upplagd på ett tillförlitligt sätt. Samtidigt bidrar en tillförlitligt upplagd kapitalutvärdering hos tillsynsobjekten till den allmänna stabiliteten på finansmarknaden.

Finansinspektionen å sin sida har till uppgift att ta ställning till om processen är upplagd på ett tillförlitligt sätt. Finansinspektionen tillämpar enhetliga principer i sin egen bedömningsprocess trots att det i substanslagstiftningen för de olika tillsynssektorerna förekommer skillnader särskilt i beräkning av kapitalkrav. Inom alla tillsynssektorer är det dock viktigt att kapitalutvärderingsprocessen har kopplats till planeringen av tillsynsobjektets interna styrning och affärsverksamhet.

I föreliggande dokument beskrivs hur Finansinspektionen genomför bedömningen av kapitalutvärderingsprocessen i företagen under tillsyn. Avsnitten 3, 4, 6.1 och 7 i dokumentet tillämpas endast på företag under tillsyn inom finanssektorn¹. Dokumentet uppdateras för företag under tillsyn inom försäkringssektorn när Solvens II-reglerna har färdigställts.

Rutinerna för bedömning av tillsynsobjekt inom finanssektorn baserar sig till största delen på Baselkommitténs rekommendation om bedömning av kapitalkrav, de bestämmelser som fastställts för kreditinstitut i kapitaltäckningsdirektivet och närmare anvisningar från Europeiska bankmyndigheten (EBA/CEBS) om rutiner för bedömning av riskhantering, kapitalkrav och likviditetsställning.

Föreliggande dokument häver inte reglerna i Finansinspektionens standard 4.2 *Företagens interna kapitalutvärdering*. Föreskrifterna och anvisningarna i standard 4.2 är fortfarande i kraft och föreliggande dokument kompletterar dem.

Föreliggande dokument häver andra tidigare publicerade beskrivningar av Finansinspektionens rutiner för samlad kapitalbedömning.

¹ I föreliggande dokument avses med finanssektor kreditinstitut, värdepappersföretag och kapitalförvaltande fondbolag samt sammanslutning av andelsbanker och centralinstitut för sammanslutningen.

31.1.2013

Offentlig

2 Syfte

Finansinspektionens verksamhet syftar till att kreditinstituten, försäkringsbolagen, pensionsanstalterna och andra företag under tillsyn ska bedriva en stabil verksamhet, som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet. Vidare ska de försäkrade förmånerna tryggas och det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthållas. Vidare ska Finansinspektionen främja ett gott uppförande på finansmarknaden och allmänhetens kännedom om finansmarknaden. Dessa mål och uppgifter har skrivits in i lagen om Finansinspektionen.

Dessutom föreskrivs det i flera substanslagar att företag under tillsyn ska organisera sin verksamhet och riskhantering på ett tillförlitligt sätt. Vidare föreskrivs det att ett företag under tillsyn inte får ta så stora risker i sin verksamhet att dess kapitaltäckning eller likviditet väsentligt riskeras².

Ett allmänt syfte med Finansinspektionens process för bedömning av kapitalutvärdering är att dels främja uppfyllelsen av Finansinspektionens mål, dels säkerställa att tillsynsobjekten inte tar så stora risker att deras kapitaltäckning riskeras. Målet för bedömningsprocessen³ är att få en övergripande uppfattning om riskerna i verksamheten, riskhanteringen och kapitalkrav i det fall att dessa risker realiserar. Målet är också att få en uppfattning om tillsynsobjektets likviditetsrisker och de likviditetsbuffertar som reserverats för dessas risker.

Syftet med föreliggande dokument är att till tillsynsobjekten förmedla information om de rutiner som Finansinspektionen tillämpar vid bedömning av företagets risker, riskhantering och uppläggning av kapitalutvärdering. Bedömningen utgår från uppgifter som insamlats om företaget under tillsyn, till exempel observationer i samband med Finansinspektionens inspektioner och platsbesök eller uppgifter från ekonomiska rapporter som insamlas regelbundet.

Företag under tillsyn inom finanssektorn ska göra upp en separat beskrivning av sin kapitalutvärdering⁴. Ett annat syfte med föreliggande dokument är att precisera vilka delområden av kapitalutvärderingen och vilka risker i företagets verksamhet beskrivningen enligt Finansinspektionens uppfattning åtminstone ska innehålla och på vilket sätt företagen bör presentera de utvärderingsmetoder som de tillämpar vid bedömningen av kapitalkravet.

Huvudpunkterna i Finansinspektionens bedömning av den interna kapitalutvärderingsprocessen beskrivs i bilaga 1.

² Se t.ex. 49 § i kreditinstitutslagen, 30 a § i lagen om placeringsfonder eller 33 § i lagen om värdepappersföretag.

³ Nedan används för *bedömningsprocessen* också benämningen *samlad kapitalbedömning*.

⁴ Se 54 § 2 mom. i kreditinstitutslagen.

31.1.2013

Offentlig

3 Lagstiftningsgrund för kapitalutvärdering och bedömning av processen inom finanssektorn

Bedömning av företag under tillsyn inom finanssektorn grundar sig på reglerna om kapitalutvärdering enligt kreditinstitutsdirektivet, kreditinstitutslagen och Europeiska bankmyndigheten EBAs anvisningar. Inom finanssektorn är regelverket uppbyggt på tre pelare. Pelare 1 reglerar den tekniska kapitaltäckningsberäkningen och minimikraven för det kapital som ska reserveras för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker. Pelare 2 reglerar både företagets och tillsynsmyndighetens bedömning av företagets samlade kapitalbehov. Pelare 3 reglerar kraven på skyldigheten att offentliggöra information om kapitaltäckningen.

Enligt 85 § i kreditinstitutslagen ska Finansinspektionen minst en gång om året göra upp en bedömning av om kreditinstitut uppfyller de ekonomiska kraven för kreditinstitutsverksamheten. Paragraferna 86–88 i samma lag innehåller bestämmelser om korrigerande åtgärder som företagen under tillsyn ska vidta om de i lagen stadgade kraven inte uppfylls. Hur ofta och i vilken omfattning bedömningen ska ske beror på arten och omfattningen av företagets verksamhet och företagets betydelse för stabiliteten på finansmarknaden.

Baselkommittén har publicerat kapitaltäckningsreglerna Basel III vilket kommer att leda till ändringar i lagstiftningen. Huvuddragen i kapitaltäckningsreglerna, som bygger på pelarna, förblir oförändrade, men innehållet i pelarna kommer i fortsättningen att vara ännu mer exakt och omfattande. Föreliggande dokument ska uppdateras när regelverket är färdigt.

31.1.2013

Offentlig

4 Beskrivning av intern kapitalutvärdering i företag under tillsyn

Detta avsnitt tillämpas endast på företag under tillsyn inom finanssektorn.

Enligt standard 4.2 *Företagens interna kapitalutvärdering* ska Finansinspektionens tillsynsobjekt inom finanssektorn ge en skriftlig beskrivning av kapitaltäckningsstrategin och utvärderingsprocessen. Beskrivningen ska omfatta utgångspunkterna, målen och de allmänna principerna för den interna kapitalutvärderingen och tillsynsobjektets egen bedömning av den kapitalbas som behövs för olika risker. Beskrivningen ska tillställas Finansinspektionen minst en gång om året. Finansinspektionens standard 4.2 *Företagens interna kapitalutvärdering* ger närmare anvisningar och föreskrifter om processerna i samband med uppgörandet av beskrivningen och övriga faktorer som ska beaktas.

Finansinspektionen fäster uppmärksamhet bland annat vid följande omständigheter i beskrivningen av kapitalutvärderingen:

- beskrivning av metoderna för kapitalutvärdering
- omfattning av behandlingen av olika affärsfunktioner/bolag
- omfattning av de riskområden som ingår i beskrivningen
- användning av modeller för ekonomiskt kapital⁵ och resultatens validitet
- användning av diversifieringsfördelar och resultatens validitet
- sätt på vilket tillsynsobjektets egna stresstest har upplagts, scenariernas grad av allvar och resultatens validitet
- uppläggning av styrning i samband med kapitalutvärdering, till exempel koppling av kapitalutvärderingen till företagets övriga planering av affärsverksamheten och till exempel till strategin.

Finansinspektionen rekommenderar att företagen i beskrivningen av kapitalutvärderingen ska specificera och bedöma **åtminstone** följande riskområden både kvalitativt och kvantitativt:

- intern styrning
- affärs- och strategirisker
- risker förknippade med kredit och motpart
- koncentrationsrisk inom kreditrisken och kvarstående risk
- marknadsrisker
- värdepapperisering
- strukturell ränterisk (IRRBB)
- operativa risker
- likviditetsrisk
- försäkringstekniska risker
- modellrisker i samband med användning av beräkningsmetoder enligt pelare 1
- avvecklingsrisk i hela verksamheten
- omvärldsrisker

⁵ eng. Economic capital.

31.1.2013

Offentlig

Företaget under tillsyn ska i beskrivningen av företagets interna kapitalutvärdering ge en separat motivering om

1. företaget anser att dess affärsverksamhet inte ger upphov till någon av de ovan uppräknade riskerna
2. företaget anser att det inte är nödvändigt att reservera en kapitalbas för något av de nämnda riskområdena eller någon annan risk i anknytning till företagets verksamhet.

Bedömningen av kapitalkrav som presenteras i tillsynsobjektets beskrivning av kapitalutvärderingen ska vara tydligt motiverad och en beskrivning av de underliggande antagandena ska också ingå. Det rekommenderas att analysen stöds med kvantitativa mätinstrument och nyckeltal.

Om företaget under tillsyn tillämpar modellen för ekonomiskt kapital eller någon annan intern modell (till exempel en statistisk modell som skapats för modellering av en bestämd risk som ingår i pelare 2) vid bedömning av kapitalkravet, ska modellens parametrar och koefficienter samt de val som gjorts i samband med uppbyggandet av modellen presenteras på en exakt nivå i beskrivningen av den interna kapitalutvärderingen eller dess bilagor. Endast en allmän beskrivning av modellen i beskrivningen av den interna kapitalutvärderingen eller resultatet av modellen är inte tillräckliga.

Företaget under tillsyn kan besluta på egen hand när de gör upp en beskrivning av den interna kapitalutvärderingen. Beskrivningen borde täcka innevarande år och de två därpå följande åren. I fråga om tidpunkten för uppgörande av beskrivningen bör företaget också beakta och säkerställa att det finns ett nära samband mellan kapitalutvärderingsprocessen och de övriga planeringsprocesserna i företagets affärsverksamhet. Företag under tillsyn ska utan dröjsmål tillställa Finansinspektionen beskrivningen efter att den har färdigställts och godkänts så att bedömningen av företagets kapitaltäckning och kapitalutvärdering kan basera sig på en så aktuell information som möjligt.

Tillförlitlig kapitalutvärdering och bedömning grundar sig på framförhållning. Därför ska företag under tillsyn beakta ändringar i till exempel sin strategi, verksamhetsplaner eller förvaltning, det vill säga i faktorer som kan leda till en förändring av företagets riskposition. Företag under tillsyn ska göra upp en plan (kapitalplan) för hur kvantiteten och kvaliteten på kapitalbasen motsvarar den framtida högre riskpositionen. Kapitalplanen ska utgöra en del av beskrivningen av kapitalutvärderingen⁶.

⁶ Se närmare föreskrifter i avsnitt 6.8 i standard 4.2 *Företagens interna kapitalutvärdering*.

31.1.2013

Offentlig

5 Delområden i Finansinspektionens bedömning av kapitalutvärdering

5.1 Beaktande av strategin för Finansinspektionen

Finansinspektionens hela verksamhet styrs av dess gällande strategi. Av denna orsak beaktas Finansinspektionens strategi också vid den samlade kapitalbedömningen. Finansinspektionens strategiska mål 2012–2014 är bland annat effektiv verksamhet och riskrelaterat inriktad tillsyn. Vid den samlade kapitalbedömningen beaktas detta bland annat så att olika företag under tillsyn kan bedömas med olika frekvenser och/eller omfattning utifrån respektive företags riskposition eller betydelse. För alla företag under tillsyn betonas dock en stark riskhanteringsförmåga och högklassig förvaltning.

5.2 Sektorer som omfattas av bedömning

Finansinspektionens kapitalbedömningsprocess tillämpas på företag under tillsyn inom både finanssektorn och försäkringssektorn. På grund av sektorvisa skillnader i lagstiftningen förekommer det skillnader i processens detaljer. Huvudprinciperna tillämpas dock på samma sätt i den samlade kapitalbedömningen för båda sektorerna.

5.3 Omfattning av den affärsverksamhet som utvärderas

I Finansinspektionens process för bedömning av den interna kapitalutvärderingen bedöms i princip hela affärsverksamheten och riskerna i samband med den för ett enskilt företag under tillsyn eller en enskild koncern eller ett konglomerat. Målet är dock att det skriftliga resultatet av bedömningen endast inkluderar de viktigaste affärsområden och/eller funktioner som är av betydelse för bedömningen av kapitalkrav. På valet inverkar arten och omfattningen av företagets affärsverksamhet, riskpositioner, riskhantering och kapitalbas vid utvärderingstidpunkten och den förväntade situationen i framtiden.

5.4 Omfattning av de risker som utvärderas

I utvärderingsprocessen utvärderas i princip alla de största riskerna för kapitalbasen. Utvärderingen omfattar minst följande riskområden

- intern styrning
- affärsrisk och strategisk risk
- risker förknippade med kredit och motpart
- koncentrationsrisk inom kreditrisken och kvarstående risk
- marknadsrisk
- värdepapperisering
- strukturell ränterisk (IRRBB)
- operativa risk
- likviditetsrisk
- försäkringstekniska risk

31.1.2013

Offentlig

- modellrisker i samband med användning av beräkningsmetoder enligt pelare 1
- avvecklingsrisk i hela verksamheten
- omvärldsrisker.

Förteckningen ovan är inte heltäckande och utvärderingen kan vid behov utvidgas till att omfatta även andra risker eller delområden av dem. Inom ett riskområde kan djupet av utvärderingen variera mellan olika tillsynsobjekt eller för ett och samma företag under tillsyn under olika perioder. På valet av utvärderingens djup och omfattning inverkar arten och omfattningen av tillsynsobjektets affärsverksamhet, riskpositioner, riskhantering och kapitalbas vid utvärderingstidpunkten och den förväntade situationen i framtiden.

5.5 Utvärdering av riskpositioner och riskhantering

Finansinspektionens samlade kapitalbedömningsprocess omfattar en utvärdering av riskpositioner och riskhantering⁷. Utgångspunkten är att företagets riskhanteringssystem ska uppfylla kraven i lagstiftningen och Finansinspektionens anvisningar och föreskrifter enligt proportionalitetsprincipen.

Både lagstiftningen och Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar innehåller minimikrav på hur riskhanteringen ska organiseras inom ett bestämt riskområde. Finansinspektionen fäster i riskutvärderingen uppmärksamhet vid hur tillförlitligt och systematiskt företaget under tillsyn har identifierat, utvärderat, mätt och begränsat sina risker och på vilket sätt tillsynsobjektet rapporterar om sin riskposition till högsta ledningen och verkställande ledningen, till exempel styrelsen och tillsynsobjektets ledningsgrupp.

Förlustrisken och därmed också kapitalbehovet är större i sådana företag under tillsyn där styrformerna och processerna är bristfälliga. Brister i företagets verksamhet kan ha upptäckts i samband med att den samlade kapitalbedömningen gjorts upp eller redan tidigare som resultat av Finansinspektionens inspektioner eller andra tillsynsåtgärder. I sådana fall förutsätter Finansinspektionen att företaget under tillsyn vidtar korrigerande åtgärder antingen vid uppläggnings av riskhanteringen och/eller vid riskpositionerna.

De korrigerande åtgärder som företaget har vidtagit för att korrigera bristerna beaktas när den samlade kapitalbedömningen görs upp. Bristfälligt utförda korrigerande åtgärder kan leda till större risk för förluster och därigenom också större kapitalbehov för företaget under tillsyn. Av denna orsak är till exempel bedömningen av uppläggnings av företagets riskhantering desto mer kritisk, ju sämre de av Finansinspektionen krävda korrigerande åtgärderna har genomförts.

⁷ Typiska termer i publikationer om ämnet är *risk position* och *risk control*.

31.1.2013

Offentlig

5.6 Beaktande av Finansinspektionens tillsynsobservationer

Observationerna vid Finansinspektionens inspektioner inverkar på resultatet av den samlade bedömningen. En del av uppläggningsen av företagets interna styrning och riskhantering är att beakta de inspektionsobservationer som Finansinspektionen angett i sina inspektionsbrev och att lägga upp korrigerande åtgärder. Bristfälligt utförda korrigerande åtgärder kan leda till större förlustrisk och därigenom också större kapitalbehov för företaget.

5.7 Användning av en numerisk bedömningsskala

Finansinspektionen presenterar resultatet i en förklarande beskrivning och i en numerisk bedömning. I den numeriska bedömningen tillämpas bedömningsskalan i EBAs anvisningar⁸. Bedömningsskalan består av fyra nivåer där 1 = bäst och 4 = svagast.

En numerisk bedömning ges för ett enskilt riskområde, kvaliteten på kapitalutvärderingen (inklusive bedömning av processen och den skriftliga beskrivningen) och kapitaltäckningen.

För ett enskilt riskområde bedöms både positionen och riskhanteringen när det är möjligt⁹. Dessutom görs en separat numerisk bedömning av riskhanteringen och riskpositionerna och för dem beräknas inget medeltal.

En beskrivning av bedömningsskalan med förklaringar ingår i bilaga 2.

5.8 Användning av viktcoefficienter

Ett enskilt riskområde (till exempel operativ risk) är i allmänhet fördelat i flera delområden. I den samlade kapitalbedömningsprocessen bedöms riskområdet och uppläggningsen av riskhanteringen för det som en helhet. I den numeriska bedömningen tillämpar Finansinspektionen inte viktcoefficienter mellan de olika delområdena för risken.

⁸ Guidelines for the joint assessment of the elements covered by the supervisory review and evaluation process (SREP) and the joint decision regarding the capital adequacy of cross-border groups (GL 39).

⁹ I fråga om till exempel den operativa risken görs en numerisk bedömning endast av riskhanteringen.

31.1.2013

Offentlig

6 Beaktande av stresstest i bedömning av den interna kapitalutvärderingsprocessen

6.1 Företagets egna stresstester

Enligt standard 4.2 ska instituten inom finanssektorn utifrån sin riskprofil och väsentliga riske exponering bestämma vilka riskfaktorer som skall stresstestas. Stresstesterna skall bygga på onormala men möjliga förhållanden. Stresstester ska genomföras minst en gång per år och de ska täcka alla väsentliga risker som företag under tillsyn exponeras för i sin verksamhet.

Företag under tillsyn ska som resultat av bedömningen ha en klar förståelse om på vilket sätt försämrade externa förhållanden inverkar på företagets förmåga att bevara en tillräcklig kapitaltäckning och likviditetsposition och vilka åtgärder företaget ska vidta för att förbättra sin kapitalställning eller likviditetsposition. Stresstesterna borde ha en konkret inverkan på företagets riskhantering och beslut.

Finansinspektionen fäster inte enbart sin uppmärksamhet vid de kvantitativa resultaten utan även vid uppläggnings av företagets stresstest, hur allvarligt det tillämpade scenariot är och tillämpningen av resultatet inom företaget. Finansinspektionen utvärderar till exempel företagets lednings deltagande, val av scenarier, beräkningsmetoder och tillförlitlighet i de system som används vid beräkningen och tillämpning av resultatet av stresstesterna. Företag under tillsyn kan vid behov ombes utföra ytterligare test med givna antaganden.

Närmare föreskrifter om utformning av stresstest ges i Finansinspektionens standard 4.2 *Företagens interna kapitalutvärdering*. Dessutom ska företag under tillsyn beakta EBAs anvisningar¹⁰ om stresstester.

6.2 Stresstest utformade av Finansinspektionen

Finansinspektionen utför i regel årligen stresstest av alla de viktigaste företagen under tillsyn inom finans- och försäkringssektorn. Testerna ger en samlad bedömning av kapitalkravet för företaget enligt ett onormalt men möjligt stressscenario. Scenariot ska omfatta de följande två åren.

Resultatet av de stresstester som Finansinspektionen utformat kan användas som ett jämförbart mätinstrument vid bedömning av kapitalkravet för ett enskilt företag under tillsyn. Företaget ska ha en tillräcklig kapitalbas även efter stresstestet. Kapitalkravet bedöms i varje enskilt fall, och i bedömningen beaktas hur allvarligt det uppgjorda scenariot är, arten och omfattningen av företagets affärsverksamhet och möjligheterna till korrigerande åtgärder.

¹⁰ Guidelines on Stress Testing (GL32).

31.1.2013

Offentlig

7 Bedömning av riskposition och kapitalkrav

Detta avsnitt tillämpas endast på tillsynsobjekt inom finanssektorn.

Finansinspektionens bedömning av kapitalkravet baserar sig på det så kallade pelare 1+-ramverket. I ramverket utgår bedömningen av kapitalkrav från företagets riskposition och de resultat som har fåtts genom beräkningsmetoderna enligt reglerna inom pelare 1. På kapitalbasen, som beräknats för den händelse att riskerna enligt pelare 1 realiserar, lägger Finansinspektionen den kapitalbas som beräknats för den händelse att riskerna som hör till pelare 2 realiserar. Finansinspektionens bedömning av kapitalkravet baserar sig således alltid på beräkning enligt pelare 1.

En närmare beskrivning av Finansinspektionens rutiner för jämförelse av de risker som hänför sig till företagets verksamhet och kapitalkravet finns nedan. I avsnitten 7.1–7.5 beskrivs olika begrepp och delområden i anknytning till bedömningen. I avsnitt 7.6 finns en närmare beskrivning av användningen av pelare 1+-ramverket.

7.1 Minimikapital

Minimikapital är den kapitalbas som företag under tillsyn ska ha och som motsvarar startkapitalet för verksamhet som kräver auktorisation. Sålunda kan företagets kapitalbas aldrig vara mindre än minimikapitalet utan att företaget bryter mot villkoren för auktorisationen.

7.2 Minimikapitalkrav

Minimikapitalkravet är den kapitalbas som företag under tillsyn ska ha för den händelse att oväntade kreditrisker, marknadsrisker eller operativa risker realiserar¹¹. För minimikapitalkravet används ofta begreppet "pelare 1-krav" eller "minimikrav" för att beskriva att det handlar om lagstadgade minimikrav för företagets fortsatta verksamhet enligt 55 § och 87 § i kreditinstitutslagen. Arten av kravet beskrivs väl av att enligt 87 § i kreditinstitutslagen ska företaget under tillsyn, om kapitalbasen sjunker under den angivna gränsen, "vid äventyr att koncessionen återkallas" uppfylla kapitalkravet inom en av Finansinspektionen utsatt tid.

7.3 Företagets egen bedömning av kapitalkravet

Företagets egen bedömning av kapitalkravet bör omfatta även de risker som inte beaktas i beräkningen av minimikapitalkravet. För företagets egen bedömning används begreppen "företagets bedömning enligt pelare 2" eller "företagets riskbaserade bedömning" eller "ICAAP-bedömning".

¹¹ Basel II-reglerna för beräkning av kapitalbas för risker enligt pelare 1 hänför sig uttryckligen till beräkning av *minimikapitalkravet*. Det finns flera olika metoder som kan tillämpas vid beräkning av minimikapitalkravet för kreditinstitutens kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker.

31.1.2013

Offentlig

Finansinspektionen rekommenderar att den egna bedömningen i företag under tillsyn inom finanssektorn ska omfatta åtminstone de i avsnitt 4 uppräknade delområdena. Det är dock inte möjligt att i förväg ge en uttömmande förteckning över de risker som blir utanför beräkningen av minimikapitalkravet. Istället ska företag under tillsyn i omfattningen av den egna beräkningen beakta arten och omfattningen av sin affärsverksamhet.

Finansinspektionens standard 4.2 *Företagens interna kapitalutvärdering* ger närmare anvisningar och föreskrifter om beräkningen av kapitalkrav.

7.4 Beaktande av diversifieringseffekter som företag under tillsyn har presenterat

Finansinspektionen ställer sig tills vidare kritisk till om diversifieringseffekter som företag under tillsyn i finanssektorn har presenterat, godkänns eller inte. Diversifieringseffekterna grundar sig på beräkning av korrelationer mellan olika risker. Korrelationerna kan dock vara instabila och växa kraftigt när finansmarknaden blir svagare. Därför är det möjligt att de korrelationskoefficienter som beräknats innan marknaden försvagats (och en kapitalbas som reserverats utifrån dem) undervärderar den rådande risksituationen på marknaden. Finansinspektionen följer tills vidare upp hur beräkningen av diversifieringseffekterna utvecklas på marknaden och tar i varje enskilt fall ställning till de diversifieringseffekter som företag under tillsyn har presenterat. Av denna orsak visas inga diversifieringseffekter i figur 1 nedan.

7.5 Affärsrisk och strategisk risk

Definitionerna av affärsrisk och strategisk risk är vittomfattande. I vid mening täcker definitionerna tillsammans alla risker i tillsynsobjektets verksamhet. Å andra sidan är definitionerna av affärsrisk och strategisk risk delvis överlappande, men de kan särskiljas på basis av tidsfaktorn i risken. Finansinspektionen definierar affärsrisken som en risk i tillsynsobjektets *nuvarande* affärsverksamhet. Den strategiska risken gäller för sin del *förändringar* i affärsverksamheten eller omvärlden.

Vid bedömning av tillsynsobjektets kapitaltäckning beaktar Finansinspektionen affärsrisken på ett mera begränsat sätt beroende på överlappningarna mellan affärsrisken och andra risker. Vid bedömning av kapitalbasen för affärsrisk beaktar Finansinspektionen i första hand risken i tillsynsobjektets grundläggande lönsamhet och det kapital som reserverats för detta. Kapitalbehovet grundar sig härvid på den potentiella förlusten avseende den grundläggande lönsamheten under tre år, *ceteris paribus*.

Utgångspunkten vid bedömning av kapitalbehovet för strategisk risk är att det värderas separat. Vid bedömning av kapitalbehovet beaktas bl.a. planer för utvidgning av tillsynsobjektets verksamhet, planerade företags- och affärsverksamhetsförvärv, planerade nya produkter och tjänster och

31.1.2013

Offentlig

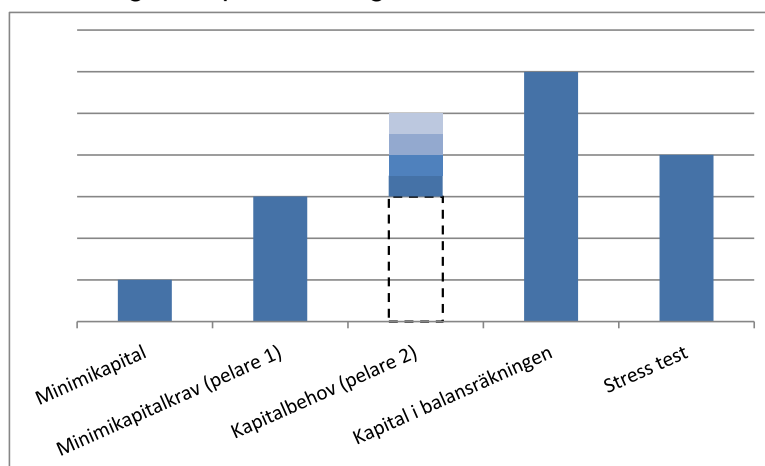
strategiska risker till följd av regeländringar. Vid Finansinspektionens bedömning av kapitalbehovet för strategisk risk kan således sådana riskfaktorer beaktas som inte annars blir beaktade.

7.6 Bildande av en samlad bedömning

I bedömningen av kapitalkravet utgår Finansinspektionen från riskpositionen för företaget under tillsyn och kapitalbasen som krävs för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker enligt beräkningsmetoderna i pelare 1.

På riskerna inom ramen för pelare 1 **lägger** Finansinspektionen den beräknade kapitalbasen som behövs för riskerna inom ramen för pelare 2. Av denna orsak används benämningen "Pelare 1+" för ramverket

I schemat nedan visas de inbördes förhållandena mellan komponenter för bedömning av kapitaltäckningen¹².

Schema 1. Komponenter för bedömning av kapitalkrav.

(1) Företagets kapitalbas ska alltid vara minst lika stor som det minimikapital som föreskrivs i lagen. Startkapitalet för företagets verksamhet är i allmänhet mindre än minimikapitalkravet för riskerna i verksamheten. Om företagets affärsverksamhet är begränsad, kan minimikravet dock vara beräkningsmässigt lägre än minimikapitalet. Härvid bestämmer minimikapitalet de facto den lagstadgade miniminivån för kapitalbasen för företaget under tillsyn.

¹² Höjderna på pelarna i schema 1 beskriver en hypotetisk situation, dock så att pelarna är i rätt inbördes storleksordning.

31.1.2013

Offentlig

(2) Finansinspektionen godkänner som minimikrav för kredit- och marknadsrisker samt operativa risker minst ett belopp som har beräknats enligt de i lagstiftningen föreskrivna metoderna. Som kapitalbas för kreditrisk godkänns till exempel ett belopp som beräknats med schablonmetoden eller en metod baserad på intern riskklassificering (IRBA).

(3) Finansinspektionen förutsätter att företagets egen bedömning av sitt kapitalbehov alltid är större än minimikravet för kapitalbasen. Företagets egen bedömning kan göras upp med flera olika metoder, som modeller för ekonomiskt kapital, kalkyler som grundar sig kvantitativa data eller expertbedömningar. På grund av att metoderna är olika och förknippade med osäkerhet förhåller sig Finansinspektionen kritiskt till de resultat som företag under tillsyn har presenterat och utmanar företagets bedömningar av kapitalkrav som ett led i den samlade kapitalbedömningen.

(4) Finansinspektionen beaktar företagets uppskattningar (prognoser) som baserar sig på modeller för beräkning av ekonomiskt kapital till fullt belopp endast om Finansinspektionen är övertygad om att modellerna är tillförlitliga. I bedömningen av kapitalkravet utgår Finansinspektionen från resultatet av beräkningsmetoderna enligt pelare 1. Sålunda överensstämmer till exempel Finansinspektionens beräkning av kapitalbasen som behövs för kreditrisken alltid med resultatet av beräkningen enligt pelare 1, även om beräkningen med företagets modell för ekonomiskt kapital har gett en mindre kapitalbas för kreditrisken.

(5) Företagets kapitalbas i balansräkningen ska alltid vara större än minimikravet för kapitalbasen och beräkningen enligt pelare 2 sammanlagt. Sålunda ska företaget under tillsyn även ha en *kapitalbuffert* utöver minimikravet för kapitalbasen och beräkningen enligt pelare 2. Bufferten kan motiveras bland annat med osäkerhet vid beräkningen av kapitalbasen och beräkningsmetoderna.

(6) I bedömningen av kapitalkravet beaktar Finansinspektionen resultaten av stresstesterna som separat information. På testresultaten inverkar bland annat de parametrar som valts till scenariot, allvarlighetsgraden i det valda scenariot och företagets kapitalbas vid testtidpunkten, vilket innebär att effekterna på företagen under tillsyn bedöms som enskilda fall i den samlade kapitalbedömningen.

(7) Finansinspektionen gör upp den samlade bedömningen av företagets kapitalkrav med beaktande av företagets riskposition och förändringar som sker i den. Bedömningen omfattar innevarande år och de två därpå följande åren. Den samlade bedömningen fastställs utifrån en jämförelse och utvärdering av flera olika komponenter såsom beskrivs i schema 1 ovan. Bedömningen av företagets riskposition på det sätt som beskrivs i avsnitt 5 utgör alltid grunden för bedömning av

31.1.2013

Offentlig

kapitalkravet. Finansinspektionen betonar att företagen under tillsyn skiljer sig från varandra i fråga om affärsverksamhetens art och omfattning. Sålunda är bedömning av ett enskilt företags interna kapitalutvärderingsprocess alltid förenad med prövning från fall till fall.

Finansinspektionens bedömning omfattar innevarande år och de två därpå följande åren. Såsom konstateras i punkt (5) ovan ska företagets kapitalbas i balansräkningen alltid vara större än minimikravet för kapitalbasen och beräkningen enligt pelare 2 sammanlagt. Av detta följer att företag under tillsyn bör ha en tillräcklig kapitalbas *redan vid denna tidpunkt* för att de ska kunna täcka även framtida risker (som bedömts till exempel utifrån ett stresstest).

Om resultatet av bedömningen visar att företaget inte har en tillräcklig kapitalbas för att täcka företagets alla nuvarande och/eller framtida risker, förutsätts att företaget vidtar korrigerande åtgärder. Korrigerande åtgärder kan avse förbättring av riskhanteringen, minskning av riskpositioner och/eller precisering av kapitalplanen. Om det inte är möjligt att på annat sätt säkerställa kapitalkravet, kan företagets kapitalkrav höjas på det i avsnitt 7.7 beskrivna sättet.

7.7 Högre kapitaltäckningskrav

Enligt 86 § i kreditinstitutslagen kan Finansinspektionen höja kapitaltäckningskravet för företaget under tillsyn om företagets totala risker överstiger företagets kapitalbas och om kapitalkravet inte kan säkerställas på annat sätt. Ett högre kapitaltäckningskrav kan fastställas under vissa i lagen föreskrivna förutsättningar, om företaget under tillsyn inte uppfyller klausuler om riskhantering (49 §), intern kapitalutvärdering (54 §) eller hantering av exponeringar mot kunder (68 §). Det högre kapitaltäckningskravet gäller under en viss tid och kan fastställas för högst tre år i sänder. Företaget under tillsyn ska uppfylla det högre kapitaltäckningskravet genom att öka kapitalbasen. Utöver en ökning av kapitalbasen bör företaget under den utsatta tiden vidta korrigerande åtgärder för att rätta till obalansen mellan företagets riskposition och kapitalbasen. Sådana åtgärder kan vara till exempel minskning av risker (positioner), skydd mot risker, ändringar i riskhanteringssystemen eller förvaltningsprocesserna.

7.8 Bedömning av konglomerat

"Konglomerat" är ett företag under tillsyn vars huvudsakliga verksamheter omfattar både bank- och försäkringsverksamhet. Konglomeratens verksamhet kan omfatta även andra områden, som investeringstjänster, fondbolagsverksamhet och/eller betaltjänster.

Betydande bolag som hör till konglomerat bedöms separat. Konglomeratens riskhantering bedöms också som en helhet, varvid konglomeratets hela affärsverksamhet beaktas i bedömningen av ett enskilt riskområde.

31.1.2013

Offentlig

På grund av skillnader i substanslagstiftningen är beräkningen av kapitalkrav olika inom finanssektorn och försäkringssektorn (till exempel kreditinstitutslagen, försäkringsbolagslagen och lagen om betalningsinstitut innehåller olika regler för beräkning av kapitalkrav). Därför ska följande minimikrav uppfyllas vid bedömning av konglomerats samlade kapitalbehov:

- kapitalbasen i ett bolag som hör till ett enskilt konglomerat får inte underskrida det minimikapitalkrav som fastställs i lagstiftningen för den aktuella sektorn (överskott i moderbolagets/en sektors kapitalbas kompenserar inte underskott i en annan sektor)
- konglomerats kapitalbas får inte underskrida minimibeloppet av kapitalbasen som föreskrivs i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat.

Konglomeratet ska säkerställa en tillräcklig kapitaltäckning för riskerna i hela dess verksamhet. Därför bedömer Finansinspektionen konglomeratens kapitalbas även över den lagstadgade miniminivån.

31.1.2013

Offentlig

Bilaga 1. Huvudpunkter i bedömning av den interna kapitalutvärderingsprocessen

Finansinspektionens process för samlad kapitalbedömning har fem huvudpunkter:

1. planeringsfasen
2. uppgörande av bedömningar utifrån ovannämnda plan
3. kvalitetssäkring av bedömningarna, kontroll av bedömningarnas jämförbarhet och att företagen under tillsyn behandlas jämlikt
4. tillställande av en enskild bedömning till företag under tillsyn, inklusive eventuella krav på korrigerande åtgärder
5. uppföljning av att dessa åtgärder genomförs.

Uppföljningen av företagets riskposition och kapitalkrav (eller verksamhetskapital) sker fortlöpande. Dessutom uppgör Finansinspektionen minst en gång om året en mer exakt plan för uppgörande av enskilda samlade kapitalbedömningar.

Enskilda samlade kapitalbedömningar uppgörs enligt en årsplan. Bedömningen kan vid behov uppgöras oftare om företagets riskposition eller förändringar i kapitalbasen kräver det.

Finansinspektionens skriftliga bedömning omfattar uppläggningsplaneringen av företagets eller företagsgruppernas riskhantering, bedömning av riskpositionen och kapitalkravet med beaktande av riskerna ovan. Resultatet av den företagsspecifika bedömningen tillställs skriftligt företaget under tillsyn. Den skriftliga rapporten stöder utvecklingen av företagets kapitalutvärdering och därigenom också Finansinspektionens allmänna mål. De så kallade sammanfattade bedömningarna som uppgörs för flera företag under tillsyn tillställs inte företagen.

Samtliga bedömningar behandlas i Finansinspektionens beslutande organ. På så sätt vill Finansinspektionen säkerställa kvaliteten på enskilda bedömningar, jämförbarheten mellan olika bedömningar och jämlik behandling av företagen under tillsyn.

De korrigerande åtgärder som krävs av företaget under tillsyn följs upp som ett led i Finansinspektionens normala tillsyn. Det är möjligt att extra noga följa upp hur åtgärderna framskrider om företagets riskposition eller kapitalbas kräver det.

31.1.2013

Offentlig

Bilaga 2. Bedömningsskala och förklaringar som tillämpas av Finansinspektionen

Betygsatta delområden					
Värde	Intern styrning och strategi	Affärsverksamhet	Riskpositioner	Riskhantering	Kvaliteten på kapitalplaneringen
1	Klar strategi/måttfull risktagning/välorganiserad intern styrning	God lönsamhet/Inga omedelbara hot äventyrar bolagets lönsamhet under den närmaste tiden.	Låg risk Riskpositionen har en liten inverkan på kapitaltäckningen och likviditetshanteringen.	God riskhantering och riskkontroll Riskhanteringen och riskkontrollen är klart fastställda och tillräckliga i förhållande till verksamhetens art och omfattning.	Beräkningsmallarna, utvärderingsmetoderna och processerna för kapitaltäckningen håller god kvalitet. De möjliggör en noggrann bedömning av behoven av (ekonomiskt) kapital per riskområde och totalt.
2	Rätt stor risktagning/relativt välorganiserad intern styrning	Medelmåttig lönsamhet/lönsamheten är i någon mån känslig för förändringar i omvärlden.	Skälig risk Riskpositionen påverkar kapitaltäckningen och likviditetshanteringen.	Medelmåttig riskhantering och riskkontroll Riskhanteringen och riskkontrollen är relativt klart fastställda i förhållande till verksamhetens art och omfattning.	Beräkningsmallarna, utvärderingsmetoderna och processerna för kapitaltäckningen håller relativt god kvalitet. De möjliggör en tillräckligt noggrann bedömning av behoven av (ekonomiskt) kapital.
3	Betydande risktagning/tydliga brister i organiseringen av intern styrning	Svag lönsamhet/lönsamheten är känslig för förändringar i omvärlden.	Betydande risk Riskpositionen har en betydande inverkan på kapitaltäckningen och likviditetshanteringen.	Bristfällig riskhantering och riskkontroll Riskhanteringen och riskkontrollen är bristfälligt fastställda i förhållande till verksamhetens art och omfattning.	Beräkningsmallarna, utvärderingsmetoderna och processerna för kapitaltäckningen är bristfälliga. De kan leda till att behoven av (ekonomiskt) kapital underskattas.
4	Oklar strategi/aggressiv risktagning/stora brister i organiseringen av intern styrning	Verksamheten förlustbringande/lönsamheten är mycket känslig för förändringar i omvärlden.	Hög risk Riskpositionen kan äventyra kapitaltäckningen och likviditetshanteringen.	Svag riskhantering och riskkontroll Organiseringen av riskhanteringen motsvarar inte verksamhetens art och omfattning.	Beräkningsmallarna, utvärderingsmetoderna och processerna för kapitaltäckningen är dåliga. De leder till en klar underskattning av behoven av (ekonomiskt) kapital.

31.1.2013

Offentlig

Samlad bedömning av kapitaltäckningen

Värde	Förklaring	Konsekvenser för övervakningen
1	Låg risknivå och god kapitaltäckning.	Företagets verksamhet består av lågriskaktiviteter och i regel räcker en normal regelmässig löpande rapportering för tillsynen.
2	Rätt hög risknivå som kan försvaga företagets kapitaltäckning på lång sikt.	Företaget måste vidta vissa åtgärder för att korrigera riskhanteringen och/eller positionerna, men i regel räcker en normal regelmässig löpande rapportering för tillsynen. Som en del av den fortlöpande tillsynen övervakar FI att bristerna korrigeras.
3	Betydande risknivå som kan försvaga företagets kapitaltäckning på medellång sikt.	Företaget måste inleda betydande åtgärder för att korrigera riskhanteringen och/eller positionerna. För vissa riskområden kan tätare och/eller mer omfattande rapportering än den normala regelmässiga löpande rapporteringen krävas. FI genomför ett platsbesök eller en uppföljande inspektion för att kontrollera att bristerna korrigeras.
4	Hög risknivå som kan försvaga företagets kapitaltäckning på kort sikt.	FI kräver snabba strukturella korrigeringsåtgärder av företaget. Företaget blir föremål för en noggrannare tillsyn som medför tätare och mer omfattande rapportering och extra inspektioner.